

Literaturanmeldelser.

Roald Amundsen. Sydpolen. G. B. N. F., København 1912. I. 528 S. II. 424 S.

Sydpolen kalder den berømte Opdager sin Bog, ikke Sydpolens Erobring eller lignende. Beskedenhed hører med til denne Mands mange Dyder. Med smukke og forstaaende Ord vurderer han sine Forgængeres Fortjenester, fra James Cook til Shackleton, den lange Række af Sydpols-Helte, paa hvis Værk det lykkedes Amundsen at sætte Kronen. Bogens første Afsnit er en velskrevet Vejledning i den antarktiske Forsknings Historie. Der er en iøjnefaldende Modsætning mellem de Beretninger om Farer og Rædsler, hvoraf denne Historie er opfyldt, og den følgende Fortælling om Amundsens egen Færd. Heldet har fulgt ham i en ualmindelig Grad — men man forstaar nok, at en væsentlig Grund til, at alt gik saa vel, var den Omstændighed, at alt i Virkeligheden var saa vel gennemtænkt og tilrettelagt af Lederen, til Trods for at denne Sydpolsekspedition for Verdens Øjne saa ret improviseret ud. Det er i Kraft af og paa praktisk Erfaring grundet Indsigt i, hvorledes en Polarrejse bør foretages, at Amundsen og hans Mænd sejrede, det var af stor Betydning, at Halvdelen af Frams Besætning var hærdede Ishavsfarere.

Selvfølger er Bogen, som næsten alle nyere Beskrivelser af Polarrejser, opfyldt af en uendelig Mængde Smaating, som forekommer Læserne noget overflødig; Bagateller svulmer op i Polar-nattens Ensomhed; men unægtelig virker f. Eks. Stilen i John Franklins Beretninger om sine to første Rejser i al den tørre Knaphed langt stærkere end moderne Polarrejsendes allermest udførlige Skildringer af Livet i Vinterlejren. Ogsaa de talrige Illustrationer synes en Smule ensformige. Da Antallet af Deltagere i Ekspeditionen jo er begrænset, gentager de samme Personers Fotografi sig ret ofte.

Skønt Amundsens Ekspedition, som han selv siger, i første Række gjaldt dette at naa Polen, har den dog ogsaa derudover beriget Videnskaben. Af særlig Interesse er Sandsynligheden

af en Forbindelse mellem Syd-Victorialand og Kong Edward VII.s Land og Opdagelsen af Dronning Mauds vældige Bjærgkæder, der efter Amundsens Formodning strækker sig tværs over det antarktiske Kontinent. — Medens Amundsen drog mod Sydpolen, foretog »Fram«s Fører, Premierløjtnant Thv. Nielsen værdifulde hydrografiske Undersøgelser i det sydlige Atlanterhav; i Slutningen af Amundsens Bog findes en Afhandling om disse Undersøgelser Resultater af Bjørn Helland-Hansen og Fridtjof Nansen.

— Trods den Ensformighed, som unægtelig præger Bogens næsten tusinde Sider, vil den dog sikkert for interesserede Læsere været meget underholdende. Og højt over Detaillerne tegner sig Billedet af Førerens stærke og kloge Personlighed.
Gudmund Hall.

Gervais Lyons: Afghanistan: The Buffer State. Great Britain and Russia in Central Asia. (8vo. VII + 232 Sider + Index. 2 Kort. — Madras: Higginbotham & Co. London: Luzac & Co. 1910

Der er næppe noget Spørgsmaal i international Politik, som indenfor de europæiske Stormagters Regering omfattes med en mere levende og anspændt Interesse end Spørgsmaalet om, hvorledes den nærmere Orients politiske Fremtid skal ordnes, uden at den europæiske Ligevægt forrykkes. Af disse Forholds Ordning afhænger to Stormagters Eksistens som saadanne, og ligeledes for de andre Magters Vedkommende er Sagen af den alvorligste Art. Desværre er den Literatur, som behandler disse iøvrigt vanskelig tilgængelige Emner, i Almindelighed saa tendensløs (f. Eks. den omfangsrige Literatur, som betrygger Tysklands økonomiske Fremtid ved Hjælp af det asiatiske Tyrkis naturlige Rigdomskilder), at der gives den, sædvanligvis fra direkte Kritik og Sammenligning afskaarne Læser en ganske fordrejet Fremstilling, og det er derfor saa meget mere prisværdigt, naar der af og til fra kompetent Side fremkommer en Oversigt

over Begivenhedernes Udvikling og Sagernes Stilling, en Oversigt, som er knap og korrekt, og som ikke kan fremkalde falske Illusioner. Af denne Art er Capt. Lyons' Bog om Afghanistan, som iøvrigt omhandler alt andet end netop Afghanistan, og hvori Forfatteren tangerer alle de svævende politiske Spørgsmaal mellem Middelhavet og Kina. Selve Afghanistan er som sagt det, der behandles mindst udførligt, og Afghanistan bør her nærmest opfattes som en vejledende Betegnelse, der dækker over den endeløse Række af militære, politiske og administrative Forhold, der alle peger mod det samme Maal: Indiens Forsvar. Efter en kort Oversigt over Indiens Betydning for England føres man gennem en historisk Fremstilling af krigerske Invasioner i Indien fra Nordvest frem til Bogens Kærne: Ruslands Fremtrængen i Centralasien, og gennem de følgende Kapitler behandles de forskellige Forhold, som direkte eller indirekte influerer paa den engelsk-russiske Politik. Fremstillingen er kortfattet og brudstykkeagtig, blottet for politisk Sentimentalitet og Kulturhysteri, og Læseren maa selv lægge til og trække fra og drage sine Slutninger, af hvilke der ved nærmere Eftersyn kan drages flere, end det maaske ved første Øjekast ser ud til. Forf. behandler selvfølgelig især central-asiatiske Forhold, men kommer ogsaa i betydelig Grad ind paa persisk Politik (transpersiske Jærnbane), og Bogen danner saaledes et Supplement til Lord Curzon's »Persia and the persian question«

og berører endelig adskillige Forhold, som danner Forløberne for den sidste Triumf for Englands geniale Orientpolitik: den engelsk-tyrkiske Overenskomst af Maj 1913.

Barclay Raunkiær.

Republica Argentina. Estado Mayor del Ejército (3. Division) Anuario del Instituto Geografico Militar. 1. Volumen. Correspondiente al Año 1912, Buenos Aires.

Dette 1. Bd. af Argentinas Militær-Geografiske Instituts Publikationer, der altsaa i Fremtiden kan ventes publicerede, fremtræder i en særdeles smuk og værdig Udstyrelse og er tillige i Henseende til Indhold meget righoldig. Foruden selve Republikens Kartografi, de Systemer, der bruges, de Opmaalinger, der foretages, de Instrumenter og Metoder, der anvendes, har ogsaa en Del andre Lande i saa Henseende fundet Omtale her i særlige Afsnit.

Værket er forsynet med talrige Afbildninger af Instrumenter, Prøver af Argentinas Kortvæsen, der viser dettes Standpunkt. De mange Planer og Oversigter over forskellige Staters geografiske Arbejder gør Værket til en meget velkommen Haandbog, der i Fremtiden vil imødeses med Interesse i geografiske Krese.

Ole Olufsen.

Ny Literatur.

(Indkommet til Det kongelige danske geografiske Selskab.)

Europa.

- Danmarks geolog. Undersøgelse: III Række Nr. 2.
 Vulkanologische Forschungen im östlichen Zentralisland, von Hans Spethmann, 1908, 8°, 52 S. og Illustr.
 Rouen, par J. Levainville, 8°, 418 S. med Illustr. og Kort.
 Kjøbenhavns Brandforsikring 1731—1911, 4°, 668 S. og talr. Illustr.
 Rødby—Femern Ruten, 1913, 4°, 4 S. og Kort.

De nordiska Lapparnas Religion, af Dr. Edgar Reuterskjöld, 8°, 149 S. med Illustr.

Intorno al Risultati Definitivi del Y Censimento Generale della Popolazione del Regno D'Italia 10—11 (giugno 1911), L. F. De Magistris, 8°, 54 S.

A proposito di una bella iniziativa del T. C. J. G. De Agostini, 8°, 15 S. og 1 Kort.

Die Färöer, von Dr. Hans Rudolphi, 1913, 8°, 57 S. med Illustr.